

HPV KOPPSETING

Fakta um HPV virus

- HPV-infektióin kann elva til sjúkurnar kynsvortur, lívmóðurhálskrabba, krabba í kynslimi, endatarmskrabba og mandlukrabba.
- 80 % av seksuelt aktivum, hava í teirra lívi havt samband við HPV infektióina.
- HPV smittar seksuelt.
- Tær allar flestu infektióirnar hvørva av sær sjálvum og viðføra hvørki sjúku ella sjúkueyðkenni.
- Tú kanst minka um talið av kvinnum við lívmóðurhálskrabba og kynsvortum, við at koppseta ungar kvinnur móti HPV
- Dreingir fáa ikki HPV koppseting.

Kelda: sundhed.dk

Hvat er HPV?

HPV er ein stytting fyri Human Papilloma Virus. Tað eru yvir 100 ymisk sløg av HPV virusum. Okkurt slagðið framkallar kynsvortur, meðan onnur sløg viðføra cellubroytingar á lívmóðurhálsinum. HPV er eisini viðvirkandi til krabbamein í endatarminum, í kynsliminum hjá monnum og í mandlunum. Flestu HPV sløgini elva tó ikki til sjúku.

Cellubroytingar á lívmóðurhálsinum hava ikki sjúkueyðkenni við sær, og síggjast tí mangan ikki við vanliga undirlívskanning hjá læknanum.

Hjáárin

Tað er trupult at staðfest hvørji hjáárinini eru av eini HPV koppseting. Sambært danska Sundhedsstyrelsen verður neyvt fylgt við gongdini í málinum, og einaferð um kvartalið gera donsku myndugleikar kanningar fyri at finna fram til hvørji hjáárin standast av HPV koppsetingini. Summi vilja vera við, at avleiðingarnar av hesi koppseting eru munandi meira umfatandi enn myndugleikarnir vilja vera við.

Greitt er tó, at koppsetingin kann elva til pínu í vøddum og liðum. Svimbul, vaml, krampar, møði og líknandi.

Kelda sundhedsstyrelsen.dk

Síðani HPV koppsetingin varð innførd í donsku skipanina í 2009, hava heilsumyndugleikarnir har fingið 1586 fráboðanir um hjáárin av HPV koppsetingini. 543 av hesum vórðu mettir sum sera álvarsamir tilburðir.

Sjúkrahússtjórin

– Vit fara at taka hetta upp

– Í kjalarvørrinum av hesari hendingini kann eg bara staðfesta, at vit fara at seta okkum saman við yvirlæknunum, so vit kunnu taka støðu til hvussu vit skulu handfara slíkt framyvir, sigur Johnny í Grótinum, stjóri á Landssjúkrahúsinum

Barbara Holm

Meðan føroysku myndugleikarnir viðmæla ungum kvinnum at taka ímóti hpv koppsetingini, so er so at siga eingin tilbúgving til reiðar, um álvarsomu hjáárinini vísa sítt andlit.

At tað eru hjáárin við koppsetingini er neyvan nakað nýtt, tí í útlenskum miðlum hava vit frætt ferð eftir ferð um tær kvinnur, sum vera álvarsama sjúkar eftir, at tær hava tikið hpv koppsetingina.

Men kortini er eingin tilbúgving í Føroyum.

– Tað er ein felags ábyrgd millum okkum og kommunulæknarnar at finna útav hvussu vit skulu mæta hjáárinum av hpv koppsetingini framyvir, sigur Johnny í Grótinum.

Fyrst og fremst er neyðugt, at relevantu upp-

Johnny í Grótinum, stjóri á Landssjúkrahúsinum

lýsingarnir fyriliggja, um ein kvinna merkir hjáárin av koppsetingini, og harnæst er neyðugt, at tær kenna seg tryggjar í Føroyum.

– Tað er eingin ivi um,

at vit hava serlæknar, sum kunnu vegleiða og hjálpa kvinnum við hjáárinum av hpv koppsetingini, og tað er okkara uppgáva at gera alt vit kunnu fyri at betra um

gerandisdagin hjá okkara sjúklingum, sigur Johnny í Grótinum.

Um tað finst nøkur tilbúgvingarætlan í heilsumverkinum veit sjúkrahústjórin ikki, men hann leggur dent á, at komandi tíðina fer landssjúkrahúsið at halda eitt vakið eyga við møgulegum hjáárinum av hpv koppsetingini.

– Tað er eingin ivi um, at hetta økið fer at vera undir øktum eftirlitið komandi tíðina. Fyrst fara vit at fyrirreika eina tilbúgving og síðani mugu vit taka støðu til hvat vit kunnu gera proaktivt, við at veita kunning og ráð um økið, sigur Johnny í Grótinum.

Hann vísir á, at júst í slíkum førum er tað soleiðis, at føroyingar enda í bíðirøð saman við dønum, og tí kann bíðitíðin gerast long.

barbara@socialurin.fo